

„Neformálne vzdelávanie v práci s mládežou: fáma alebo bežná prax?“

Závery medzinárodného odborného seminára
podporeného v rámci programu Grundtvig – Učiace sa
partnerstvá
zmluva č. 10412 0469

BRATISLAVA, 13. – 15. APRÍL 2012

OBSAH

ÚVODNÁ INFORMÁCIA	3
FORMÁT A CIELE SEMINÁRA	4
VÝSTUPY – ZÁVERY – ODPORÚČANIA	5
NEFORMÁLNE VZDELÁVANIE V PRÁCI S MLÁDEŽOU A JEHO KVALITA	5
PROFIL A KVALITA TÝCH, KTORÍ SA PRÁCI S MLÁDEŽOU VENUJÚ	5
VZDELÁVANIE A PRÍPRAVA TÝCH, ČO SA MLADÝM ĽUĐOM VENUJÚ	6
POZERÁM, POČÚVAM, HĽADÁM	6
AKREDITÁCIA PROGRAMOV NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA	7
UZNÁVANIE NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA V PRÁCI S MLÁDEŽOU	7
AK O TEBE NEVEDIA, TAK NEEEXISTUJEŠ	7
DÁ SA UZNAŤ NEFORMÁLNE VZDELÁVANIE BEZ JEHO FORMALIZÁCIE?	8
AKO ĎALEJ?	9
SME LEN NA ZAČIATKU CESTY	9
TERMÍN „PRÁCA S MLÁDEŽOU“ STÁLE NEJASNÝ	9
VLASTNÝ PRÍSTUP A STRATÉGIA UZNÁVANIA	9
CHCETE VEDIEŤ VIAC?	11
ZOZNAM ÚČASŤNÍKOV	12

ÚVODNÁ INFORMÁCIA

Rozhodnutie vybudovať z Európskej únie vyspelú a konkurencieschopnú spoločnosť postavenú na poznatkoch a vedomostiach¹ nevyhnutne viedlo k prehodnoteniu potenciálu formálneho vzdelávania zabezpečiť dosiahnutie tohto ambiciózneho cieľa. Ako sa ukázalo, formálne vzdelávanie nedokáže reagovať flexibilne na rôznorodé zmeny v spoločnosti a do popredia sa začali dostávať aj ďalšie formy vzdelávania – predovšetkým neformálne vzdelávanie.

Koncept neformálneho vzdelávania bol do Európskej mládežníckej politiky vnesený v roku 2000 v dokumente Biela kniha o mládeži. Ani po dvanástich rokoch nestratila myšlienka využitia všetkých možností a rôznych priestorov na získavanie kľúčových kompetencií (nielen pre lepšiu zamestnateľnosť mladých ľudí ale ja pre ich aktívny občiansky život) na svojej aktuálnosti.

Práca s mládežou je špeciálny priestor v spoločnosti venovaný štruktúram a opatreniam pre mladých ľudí. Jej potenciál je využívaný rôznymi kľúčovými aktérmi, ale stále ešte absentuje jeho širšie spoločenské uznanie. Obrovský potenciál práce mládežou tkvie v tom, že sa odohráva v prostredí blízkom mladým ľuďom, v ich voľnom čase, na dobrovoľnom základe, s vnútornou motiváciou a navyše so zapojením ľudí, ktorí sa výchove a vzdelávaniu detí a mládeže mimo školy a rodiny venuje ako svojmu poslaniu: profesionálni pracovníci s mládežou ale aj dobrovoľní mládežnícki vedúci, lídri, animátori atď.

Týmto témam bol venovaný aj medzinárodný odborný seminár „Neformálne vzdelávanie, fáma, alebo bežná prax?“, ktorý bol súčasťou projektu „Spoločný základ pre pedagogickú prax pre európske voľnočasové vzdelávacie aktivity“. Na tomto projekte IUVENTA spolupracuje od roku 2010 s partnermi z ďalších desiatich krajín. Je podporený v rámci programu Európskej únie Celoživotné vzdelávanie Grundtvig – učiace sa partnerstvá. Partnerov spája najmä snaha o využitie medzinárodného prostredia na zadefinovanie spoločných elementov neformálneho vzdelávania v práci s mládežou a na vytvorenie prostredia priaznivého k uznaniu práce a prínosov dobrovoľných pracovníkov s mládežou (mládežníckych vedúcich).²

---

¹ Lisabonská stratégia, 2000.

² Výstupom je Spoločné vyhlásenie, ktoré je možné stiahnuť <http://www.iuventa.sk/files/platforma.pdf>

FORMÁT A CIELE SEMINÁRA

Jeden z hlavných strategických cieľov IUVENTY (ako aj súčasť jej poslania) je *podpora a rozvoj práce s mládežou*, špeciálne jej propagácia na verejnosti a uznanie jej prínosov rôznymi kľúčovými aktérmi v slovenskej spoločnosti. Odborný seminár mal ambíciu prispieť k dosahovaniu práve týchto cieľov. Najmä poskytnutím priestoru zástupcom rôznych subjektov, ktorí pracujú v oblasti neformálneho vzdelávania a práce s mládežou (mimovládny organizáciám, školským zariadeniam a pod.) na to, aby si vymenili svoje skúsenosti a názory na tému kvality neformálneho vzdelávania v práci s mládežou.

Formát odborného seminára mal umožniť spoločne nájsť odpovede na otázky:

- *ako posudzujeme kvalitu neformálneho vzdelávania a výchovy v práci s mládežou,*
- *do akej hĺbky sa touto témou v rôznych štruktúrach zaoberáme,*
- *ktoré aspekty je dôležité zadať, aby sa téma neformálneho vzdelávania v práci s mládežou mohla ďalej rozvíjať?*

Cieľom bolo zamyslieť sa nad stanovenými otázkami nielen v národnom, ale aj v medzinárodnom kontexte v súvislosti s prebiehajúcimi diskusiami o neformálnom vzdelávaní v práci s mládežou.

Dizajn programu seminára bol vytvorený tak, aby čo najviac zodpovedal spoločným princípom neformálneho vzdelávania v práci s mládežou zadefinovaným partnermi projektu (Grundtvig): vychádzal z potrieb účastníkov a účastníčok, zodpovedal prirodzenému tempu a rôznym spôsobom učenia sa, striedal rôzne metódy a formy v záujme podpory efektívnej výmeny názorov a skúseností, ako aj dosiahnutia ostatných stanovených cieľov. Program obsahoval rôzne expertné vstupy, prácu v skupinách, prezentácie výsledkov v pléne, diskusie a reflexie, ukážky príkladov dobrej praxe a rôzne elementy na vytvorenie neformálnej ale učenie a zdieľanie podnecujúcej atmosféry.

Práca s mládežou je oblasť, kde viac ako inde vyvstáva potreba pravidelnej komunikácie, spolupráce a spoločného postupu. Do prípravy odborného seminára sa zapojili zástupcovia a zástupkyne detských a mládežníckych organizácií, Rady mládeže Slovenska, Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu v SR a Asociácie centier voľného času.

VÝSTUPY – ZÁVERY – ODPORÚČANIA

NEFORMÁLNE VZDELÁVANIE V PRÁCI S MLÁDEŽOU A JEHO KVALITA

Práca s mládežou sa tradične orientuje na témy ako sú kultúra, šport, voľný čas - aj keď sa k týmto témam stále viac pridávajú nové: občianska a politická participácia, osobná podpora a sprevádzanie najmä detí a mládeže z marginalizovaných skupín, sociálna inklúzia, mobilita, rodinná výchova, a pod. Neschopnosť spoločnosti zabezpečiť globálny prístup k vzdelávaniu a prístup na trh práce pre mladých ľudí spôsobujú, že potreba vzdelávacieho rozmeru aktivít práce s mládežou vystupuje čoraz viac do popredia.

Zástupcovia a zástupkyne slovenských detských a mládežníckych organizácií (Združenie kresťanských spoločenstiev detí, Združenie saleziánskej mládeže, Slovenský skauting, ale aj školských zariadení (Asociácia centier voľného času) prezentovali v panelovej diskusii príklady ako zabezpečujú, sledujú alebo podporujú kvalitu svojich aktivít.

Zo všetkých prezentovaných príkladov je zrejmé, že téma kvality práce s mládežou a špecificky neformálneho vzdelávania v nej je aktuálne pre organizácie venujúce sa mládeži veľmi dôležitá. Každá z organizácií rozvíja vlastný systém, ktorý zohľadňuje jej štruktúru, zameranie i špecifiká aktivít. Je tu však niekoľko elementov, ktoré sú pre všetky prezentované systémy spoločné.

Jedným z nich je analyzovanie kľúčových aktivít a pomenovanie základných princípov, ktoré by mali spĺňať (napr. odzrkadľovanie hodnôt organizácie, využívanie špecifických výchovných metód či plánovaný a cielený rozvoj účastníkov) aby boli kvalitné. Keďže pri ich realizácii sú zasa veľmi dôležití tí, ktorí ich vedú, je veľmi dôležité pomenovať všetky kompetencie, ktoré by mali na zabezpečenie dostatočnej kvality mať. A s tým súvisí aj systém podpory a vzdelávania, kde sa všetko potrebné môžu naučiť. Ďalšími spoločnými charakteristikami bolo zavádzanie plánovania, kam sa chcú jednotlivé menšie články organizácií vo výchove a vzdelávaní za určité obdobie dopracovať a rôzne druhy podpory, ktoré im môže ústredie poskytnúť.

Profil a kvalita tých, ktorí sa práci s mládežou venujú

Jednou z možností ako objasňovať prácu s mládežou a jej prínosy je prezentovať tých, ktorí sa deťom a mládeži venujú v ich voľnom čase. Hovoríme o dvoch skupinách: **dobrovoľníkoch** (nazývaných aj mládežnícki vedúci) a platených **pracovníkoch s mládežou** (v neziskových organizáciách ale najmä v školských zariadeniach, domoch kultúry, komunitných centrách a i.)³.

Profesionálnych pracovníkov s mládežou spájame najmä so školskými zariadeniami, kde sú ako pedagogickí pracovníci zaradení do kategórie vychovávateľ s jasne nastavenými kritériami prepojenými na obsah formálneho vzdelávania a ich prípravy. Naopak, o skupine **dobrovoľných mládežníckych vedúcich** sa toho v spoločnosti veľa nevie. Nevie sa vo všeobecnosti, kto vlastne sú, čo všetko musia ovládať, ako sa na toto svoje poslanie pripravujú.⁴ A pritom sú obe skupiny základnými aktérmi, ktorí vytvárajú skutočnú hodnotu neformálneho vzdelávania a výchovy v práci s mládežou bez ohľadu na svoje zaradenie.

Výstupom pracovnej skupiny, ktorá sa snažila odpovedať na otázku - *kto môže neformálne vzdelávanie/výchovu realizovať* - bola definícia všeobecných a špecifických kompetencií potrebných pre úspešné pôsobenie v oblasti práce s mládežou.

³ Termíny „pracovník s mládežou“ a „mladý/mládežnícky vedúci“ priniesol do slovenskej legislatívy Zákon 282/2008 o podpore práce s mládežou Zb.

⁴ Propagácia hodnoty a prínosov práce a pôsobenia dobrovoľných mládežníckych vedúcich je jedným z hlavných cieľov spoločného projektu IUVENTY a ďalších organizácií z ôsmych partnerských krajín (podpora Grundtvig).

Keďže v práci s mládežou je základným princípom **dobrovoľnosť**, je už svedectvom kvality fakt, že deti a mladí ľudia opakovane (niekedy aj niekoľko rokov) navštevujú isté organizácie, kluby, krúžky atď. a že vedúci/pracovníci s mládežou robia svoju „prácu“ v určitom ohľade dobre. Základný rozdiel je v tom, že kým pracovníci vo formálnom školstve otvorene prezentujú vzdelávanie ako cieľ a účel celej oblasti – v práci s mládežou sa to odohráva akoby „pomimo“.

Zo skúseností účastníkov a účastníčok vyplynulo, že v práci s mládežou je základom kvality (ale aj úspechu) mládežníckeho vedúceho/pracovníka s mládežou **pozitívny vzťah** k mladým ľuďom, **zodpovednosť** a **rešpekt** voči mladým ľuďom, čo je určite spoločný základ pre každého, kto pôsobí v oblasti vzdelávania či výchovy. Aj ďalšie kompetencie boli totožné s kompetenciami pedagógov či vychovávateľov (znalosť vekových špecifik a ich využitie, komunikačné zručnosti, orientácia v procesoch v tíme a využitie rôznych fáz rozvoja tímu atď.).

Pre prácu s mládežou je však príznačné široké **využitie neformálnych metód** a ich striedanie, preto orientácia v tejto oblasti je pre mládežníckeho vedúceho/pracovníka s mládežou kľúčovou. Práca s mládežou je často postavená **na zážitku**, ktorý ak je správne reflektovaný účastníkmi, môže priniesť silný vzdelávací/výchovný impulz pre osobnosť mladého človeka⁵. Keďže práca s mládežou sa odohráva väčšinou v skupinách, musí pracovník s mládežou/mládežnícky vedúci zvládať **motivovanie** (a udržanie záujmu) detí a mládeže v rozbehnutých (najmä dlhodobějších) aktivitách. Predpokladom je dobrá **znalosť aktuálnych potrieb** detí a mládeže (uvedomelých aj neuvedomelých) a **sledovanie trendov** v oblastiach, ktoré mladých ľudí zaujímajú (móda, hudba, filmy, šport, rôzne subkultúry atď.). Finančné poddimenzovanie oblasti práce s mládežou ale aj z dôvodu strategického plánovania výchovného pôsobenia sa dostáva do popredia požiadavka na dobré **projektové myslenie** a **projektový manažment** (so všetkými požadovanými kompetenciami vrátane finančnej stránky, risk manažment, riešenie problémov, fundraising, propagácia a p.). S uvedením si možností prínosov mobilných aktivít pre rozvoj mladých ľudí sa do popredia dostáva aj potreba **znalosti cudzích jazykov**.

Uvedený výpočet, čo všetko by mládežnícki vedúci/pracovníci s mládežou mali ovládať naznačuje, že v práci s mládežou zvlášť pri neformálnom vzdelávaní je potrebné mať kvalitného mládežníckeho vedúceho/pracovníka s mládežou a túto prácu nemôže vykonávať hoci kto. Táto oblasť nemôže byť pre verejnosť nedôležitá a nezaujímavá, len potrebujú viac informácií a príkladov z praxe, aby si mohli uvedomiť celú šírku jej dopadov na rozvoj mladej generácie.

VZDELÁVANIE A PRÍPRAVA TÝCH, ČO SA MLADÝM ĽUĐOM VENUJÚ

Pozerám, počúvam, hľadám

Tento výrok symbolizuje aktuálnu situáciu mládežníckych vedúcich a pracovníkov s mládežou v získavaní kompetencií potrebných v modernej práci s mládežou. Niektoré aktivity najmä pre pedagogických pracovníkov školských zariadení pripravuje a organizuje Metodicko – pedagogické centrum, časť verejnosti využila a využíva vzdelávacie aktivity IUVENTY – Slovenského inštitútu mládeže (aktuálne projekt podporený zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu KomPrax)⁶ a najlepšiu situáciu majú samozrejme tí, ktorí pracujú v stabilných štruktúrach ako sú detské a mládežnícke organizácie, informačné centrá mladých a /alebo rady mládeže, ktoré pripravujú pre svojich členov špecializované vzdelávanie na mieru.

⁵ Pre tento koncept má najmä frankofónna časť Európy termín *projektová pedagogika a aktívne metódy*, na Slovensku je tento prístup odrazený v koncepte „projektové vyučovanie“, ktorého princípy sú porovnateľné s princípmi neformálneho vzdelávania a učením sa zážitku.

⁶ Informácie o projekte KomPrax je možné získať na internetovej stránke IUVENTY:
<http://www.iuventa.sk/sk/KomPrax/Home.alej>

Na druhej strane, účastníci a účastníčky workshopu potvrdili, že je pomerne veľa možností sa vzdelávať hoci mnohé príležitosti si vyžadujú vycestovať do zahraničia (Program Európskej únie Mládež v akcii, vzdelávacie aktivity Rady Európy a pod.) alebo sa zúčastniť vzdelávania s medzinárodnou účasťou na Slovensku. Situáciu by uľahčilo:

- sústreďovanie ponúk na jednom mieste alebo prezentácia a pravidelné propagovanie zdrojov, kde sa tieto informácie dajú získať;
- ochota a priestor zdieľať získané know-how medzi rôznymi organizáciami a inštitúciami a zverejňovanie príkladov dobrej praxe;
- viac materiálov na seba vzdelávanie alebo možnosti individuálneho či e-learningového vzdelávania;

Akreditácia programov neformálneho vzdelávania

Časť diskusie na odbornom seminári sa venovala aj významu **akreditácie programov** v oblasti práce s mládežou a **podpore neformálneho vzdelávania zo strany štátu**.

Možnosť **akreditácie vzdelávacích programov** v oblasti špecializovaných činností v práci s mládežou existuje na Slovensku od prijatia zákona o podpore práce s mládežou (282/2008 Zb.). Doteraz bolo akreditovaných 47 programov rôznych inštitúcií a organizácií. Z diskusie vo workshope vyplynulo, že akreditácia zatiaľ neprináša špeciálnu pridanú hodnotu pre organizáciu najmä čo sa týka získavania štátnej podpory, aj keď je brané ako istá značka kvality.

Propagácia akreditovaných programov a ich poskytovateľov by bezpochyby prispela aj k vytvoreniu povedomia o kvalite neformálneho vzdelávania v práci s mládežou. Účastníci a účastníčky sa domnievajú, že lepšie zadefinovanie priorít štátnej politiky voči mládeži a následne financovanie aktivít, ktoré prispievajú k dosahovaniu týchto priorít by podporilo aj záujem o akreditácie programov zo strany rôznych subjektov.

UZNÁVANIE NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA V PRÁCI S MLÁDEŽOU

Ak o tebe nevedia, tak neexistuješ

Ak hľadáme odpoveď na otázku, prečo je práca s mládežou nedostatočne cenená a uznávaná verejnosťou – tak uvedený výrok je aj jeden z možných dôvodov. Účastníci a účastníčky workshopu na odbornom seminári sa zamýšľali nad tým, ako propagovať túto oblasť a čo by mali byť jej hlavné odkazy.

Za najdôležitejšie považujú **nájdenie spojenia** medzi tými, ktorí prácu s mládežou a neformálne vzdelávanie v nej realizujú a rôznymi cieľovými skupinami. Výchova mladej generácie je náš spoločný cieľ, ale pre oblasť propagácie či reklamy je to cieľ málo konkrétny a uchopiteľný. Dôležité je zväziť, čo spája rôzne cieľové skupiny s touto tematickou oblasťou. Je niekoľko možností, **čo propagovať**. Problém, myšlienky, nápady, zámer, plán, aktivity, výsledky a výstupy, ľudí, organizácie, donorov, partnerov, sponzorov, náš vplyv a dosah na komunitu, ako a čo o nás hovoria ľudia a pod.

Ideálnym stavom je získať úprimný záujem verejnosti a spoločenský rešpekt – čo nie je práve málo ambicióznym cieľom! Verejnosť spravidla nezaujíma detaily ako a čo sa deje v tejto oblasti (najväčší záujem prejavujú samozrejme rodičia) - dôležitý je „výsledný produkt“. Výsledným „produktom“ práce s mládežou je mladý človek, ktorý je lepšie pripravený na život oproti tým mladým ľuďom, ktorým sa nevenuje systematická pozornosť aj v oblasti voľného času.⁷ Vie riešiť rôzne záťažové situácie, adekvátne komunikuje, vie pracovať v tíme, vie vyjadriť svoj názor, ale hlavne - je schopný

⁷ Voľný čas je čas, ktorý zostáva mladým ľuďom po splnení si všetkých povinností súvisiacich s prácou, školou, rodinou a nevyhnutnými činnosťami ako je spánok, stravovanie, osobná hygiena a pod.

nadviazať a udržiavať vzťahy s ostatnými členmi komunity. Každý kto sa stretáva s dnešnými mladými ľuďmi uzná, že sú to kompetencie (vedomosti, schopnosti, postoje), ktoré mnohými mladým ľuďom chýbajú.

Dá sa uznať neformálne vzdelávanie bez jeho formalizácie?

Keďže práca s mládežou na Slovensku je postavená (najmä v prípade detských a mládežníckych organizácií) na dobrovoľníkoch, je prirodzené, že je tu istá obava z prílišnej byrokratizácie tejto oblasti – hoci za dobrým cieľom: priniesť väčšie spoločenské uznanie (a následne aj viac financií). Účastníci workshopu sa zamýšľali nad tým, čo je základom spoločenského uznania a čo práca s mládežou potrebuje zlepšiť, aby širšie uznanie v spoločnosti získala.

Najjednoduchšie je to ilustrované na príklade formálneho vzdelávania/školy, kde nikto nespochybňuje, že k vzdelávaniu/výchove prichádza.

Formálne vzdelávanie:

- vychádza z oficiálnej spoločenskej požiadavky;
- má tradíciu a históriu spojenú so získavaním vedomostí;
- je zrejmé, kto sa vzdelávaniu mladej generácie venuje (profil, kompetencie) a ako je na túto rolu pripravovaný;
- ukončenie vzdelávania je sprevádzané formou skúšky alebo testovania;
- výstupom je doklad, ktorý potvrdzuje získané kompetencie a je všeobecne uznávaný.

Neformálne vzdelávanie v práci s mládežou:

- potreba podpory príležitostí neformálneho vzdelávania je definovaná v rôznych dokumentoch,
- práca s mládežou má tradíciu a históriu ale nie je spájaná so vzdelávaním ale s rekreačnou funkciou, možnosti rozvíjať záujem a historicky aj sociálna a charitatívna podpora znevýhodnených skupín,
- stále sa málo vie na verejnosti o profile a príprave dobrovoľných mládežníckych vedúcich,
- len málo aktivít v práci s mládežou je ukončených testovaním a vydávaním certifikátov aj keď od roku 2008 existuje možnosť akreditácie špecializovaných činností v práci s mládežou (MŠVVaŠ SR).

Aj z tohto výpočtu je teda zrejmé, že isté vytváranie **dokumentácie** bude pri zvyšovaní povedomia o význame a prínosoch práce s mládežou **nevyhnutnosťou** (certifikáty, portfólia, projekty a i.).⁸

Účastníci workshopu zastávali názor, že dobrá dokumentácia môže mať svoje prínosy a význam najmä ak:

- a) umožňuje samotným dobrovoľným mládežníckym vedúcim **vidieť plán a výstup/výsledky** svojich aktivít, môžu zdefinovať riziká a slabé stránky, poučiť sa z nich a vyhnúť sa v budúcnosti chybám. Tento trend potvrdili aj príklady podporných aktivít a tvorba precíznejšej a profesionálnejšej stratégie, ktorú prezentovali organizácie (napr. DOMKA, ERko a i.) a ich o profesionalizáciu prípravy na aktivity s deťmi (cieľavedomosť, zámernosť ...);
- b) tvorí **dôkaz o histórii a výsledkoch** organizácie (výročné správy, kroniky, časopisy, zborník...). Je to zároveň súčasťou seba uvedomenia a seba definície a preto sa to aj pravidelne deje.

⁸ Pre pedagogických zamestnancov je tvorba dokumentácie prirodzenou súčasťou ich pracovných činností, na tvorbu dokumentácie majú vyhradenú časť pracovného času, čo pri dobrovoľníckych vedúcich môže byť nevýhoda.

- c) slúži ako **dôkaz pre samotných účastníkov práce** s mládežou, čo dosiahli (vytváranie osobného portfólia úspechov od najmladšieho veku, vyrábanie hmatateľných produktov, často sprevádzaných tvorbou dôkazného dokumentu). Táto časť dokumentácie úzko súvisí s tvorbou štandardov, ktorá zároveň definuje kvalitu našej práce.

Aj samotní účastníci potvrdili, že ani ako mládežnícki vedúci/pracovníci s mládežou sa nebránia vyrábaniu dokumentácie, pokiaľ je zmysluplná a vedie k čomu slúži, k čomu prispeje.

AKO ĎALEJ?

Sme len na začiatku cesty

O účasť na odbornom seminári prejavilo záujem takmer sto účastníkov a účastníčok, čo svedčí o tom, že neformálne vzdelávanie a práca s mládežou je pre istú skupinu v spoločnosti zaujímavá a dôležitá. **Prítomnosť dvoch poslankyň Európskeho Parlamentu** pani Záborskej a pani Nevedálovej poukázali na to, že je to téma, ktorá úzko súvisí aj s politikou Európskej únie voči mládeži (pozri Chcete viesť viac?).

Termín „práca s mládežou“ stále nejasný

Aj keď seminár priviedol na jedno miesto ľudí „z poľa“, ktorí už majú predstavu a vlastné skúsenosti z oblasti práce s mládežou na rôznych úrovniach,⁹ potvrdilo sa, že termín „práca s mládežou“ a koncept „neformálneho vzdelávania (a výchovy) v práci s mládežou“ je stále **nejasný**. Je následne komplikované aj propagovať kvalitu v tejto oblasti a jej význam a prínos. Základné **odporúčanie** zo seminára je, že k posilneniu chápania a následnej podpory kľúčovými hráčmi z oblasti politiky, zamestnania, podnikateľskej sféry, formálneho vzdelávania a pod. - je prvoradé **posilniť koncept/termín práca s mládežou vo verejnosti**.

Vyžaduje to:

- vypracovať a prijať **jednotnú definíciu**, ktorá reflektuje profil a aktivity rôznych aktérov v danej oblasti;
- **spoločne propagovať**¹⁰ tento koncept s následným prepojením na vlastné úlohy a prínos z pohľadu jednotlivých subjektov (detské a mládežnícke organizácie, školské zariadenia, aktivity samospráv v oblasti práce s mládežou a i.) a nie naopak;
- **vypracovať strategický plán** smerujúci k uznaniu hodnoty a prínosov práce s mládežou

Vlastný prístup a stratégia uznávania

Stratégia uznávania neformálneho vzdelávania v práci s mládežou nie je doteraz vypracovaná ale jej nevyhnutnosť bola opätovne artikulovaná aj na odbornom seminári. IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže bude v druhej polovici roka 2012 iniciovať spoluprácu rôznych subjektov pri tvorbe takéhoto strategického plánu.

Je dôležité sa rozhodnúť, **čo** sa bude propagovať, pretože táto oblasť ponúka mnoho odkazov napr. získané kompetencie, práca s mládežou, profil a profesia pracovníka s mládežou, programy a projekty v práci s mládežou, dobrovoľnícki mládežnícki vedúci, detské a mládežnícke organizácie, neformálne

⁹ Účastníkmi a účastníčkami seminára reprezentovali detské a mládežnícke organizácie, centrá voľného času, pracovníkov a pracovníčky samospráv zodpovedných za mládež, školiteľov a školiteľky pre rôzne mládežnícke programy a pod.

¹⁰ PRIČOM je nevyhnutné využiť rôzne marketingové možnosti ako je spoločná značka, slogan (v rámci mini kampaní alebo aj masívnejšieho masírovania povedomia).

vzdelávanie a výchova v organizáciách a školských zariadeniach, neformálne vzdelávanie ako cesta k aktívnemu občianstvu a pod.

Hoci vo výchove a vzdelávaní (najmä neformálnom) neexistuje priame prepojenie medzi tým, čo sa urobilo a kde sa to okamžite prejavilo, existujú výskumy a prieskumy, ktoré potvrdzujú, že tí, čo boli aktívne zapojení v práci s mládežou, sú lepšie pripravení na aktívny život. Takéto podujatia upozorňujú na kus dobrej práce, ktorá sa tu pre výchovu a vzdelávanie mladej generácie odohráva, pomáhajú prinášať poznanie a následne aj uznanie.

Chcete vedieť viac?

1. Výskum iniciovaný Radou Európy „ Socio-economic scope of youth work in Europe“, kde sa výskumníci a výskumníčky pokúsili zadefinovať, čo je práca s mládežou a aké oblasti aktivít do nej spadajú.
<http://youth-partnership-eu.coe.int/youth-partnership/research/socioeconomicscopeofwork.html>
2. Peter Lauritzen, neoficiálny guru práce s mládežou a dlhoročný riaditeľ oddelenia mládeže Rady Európy napísal desiatky článkov a predniesol desiatky prednášok a príhovorov, kde vášnivo obhajoval prínos a význam práce s mládežou. Po jeho náhlej a predčasnej smrti v roku 2008 vyšla zbierka týchto dokumentov pod názvom Eggs in a Pan. Knihu si môžete pozrieť na <http://www.coe.int/t/dg4/eycb/Source/Peter%20Lauritzen%20book.pdf>. K nahliadnutiu aj v knižnici IUVENTY.
3. *Stratégia EU pre mládež*: investovanie a posilnenie postavenia mládeže na roky 2010 - 2018
4. Deklarácia 1. Európskeho konventu k práci s mládežou bolo výsledkom stretnutia počas Belgického predsedníctva Európskej únie v roku 2010. Deklarácia zhŕňa základné poslanstvo o tom, čo je práca s mládežou a prečo je dôležitá. Zjednodušene je to „poskytnutie „priestoru a možností pre mladých ľudí sformovať si vlastnú budúcnosť“
[http://www.iuventa.sk/files/documents/legislative/2010_deklaracia_konvent_praca_s_mladezou_2010iuventa_\[1\].pdf](http://www.iuventa.sk/files/documents/legislative/2010_deklaracia_konvent_praca_s_mladezou_2010iuventa_[1].pdf)
Sprievodné video: <http://www.youtube.com/watch?v=T5k-OVAKSwQ>

ZOZNAM ÚČASTNÍKOV:

Priezvisko	Meno	Mesto/krajina	Organizácia
Aehnelt	Robert	Nemecko	Internationales Jugendbildungszentrum Blossin e.V.
Balážová	Viera	Žiar nad Hronom	OZ BeeTREE zameané na prácu s deťmi, mládežou a rodinami
Baloghová	Lucia	Vysoké Tatry	SCVČ Vyšné Hágy 29
Bariová	Lýdia	Bratislava	IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže
Belková	Monika	Bratislava	IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže
Brigantová	Slavomíra	Bratislava	Domka
Caron	Emmanuelle	Belgicko	Centres d'Entrainement aux Méthodes d'Education Active
Cárová	Tatiana	Bratislava	Človek v ohrození
Cingalková	Dáša	Bratislava	Slovenský skauting
Cinkaničová	Mária	Sobrance	CVČ Zvonček Sobrance
Csémi	Szilárd	Komárno	Zväz skautov maďarskej národnosti
Csúr	Daniel	Veľký Blh	MSconnect, o. z./ Mestský mládežnícky parlament mesta Rimavská Sobota
Čupka	Matúš	Bratislava	Strom života
Deboeuf	Fabrice	Francúzsko	CEMEA France
Denoëu	Laurent	Francúzsko	CEMÉA
Diošiová	Darina	Banská Bystrica	IUVENTA - KomPrax
Dodok	Jaroslav	Banská Bystrica	Mestský mládežnícky parlament
Favre	Anne	Nemecko	Internationales Jugendbildungszentrum Blossin e.V.
Gajdošová	Miroslava	Bratislava	IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže
Gallo	Ondrej	Bratislava	Rada mládeže Slovenska
Gavuliak	Roman	Bratislava	INEX Slovakia
Glovicko	Ján	Bratislava	Youth Media Team
Graulus	Pascal	Belgicko	Centres d'Entrainement aux Méthodes d'Education Active
Hagovská	Lea	Spišská Nová Ves	ZKSM Združenie kresťanských spoločenstiev mládeže
Hajtmanková	Marcela	Bratislava	IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže
Hanečáková	Marta	Stará Ľubovňa	Asociácia CVČ SR
Helexová	Eva	Banská Bystrica	Bee TREE - občianske združenie
Hradská	Katarína	Krupina	Informačné centrum mladých Krupina
Champuarde	Olivier	Francúzsko	CEMEA France
Chavarroche	Vincent	Francúzsko	CEMÉA
Chianura	Edorado	Taliansko	CEMEA - Centri di Esercitayi one ai Metodidell'Educazione Attiva
Jambrichová	Jozefína	Bratislava	IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže
Javorová	Milada	Bratislava	AMAVET - Asociácia pre mládež, vedu a techniku
Kardiliaková	Mária	Bratislava	Zastúpenie EK na Slovensku
Kiss	Michal	Košický Klečenov	Priateľ, o.z.
Kopták	Andrej	Európska únia	Európsky parlament
Košík	Tibor	Bratislava	KZRaZ
Kozmová	Veronika	Bratislava	IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže

Kožuch	Branislav	Trstená	V.I.A.C. - Inštitút pre podporu a rozvoj mládeže
Kralík	Juraj	Bratislava	eRko
Kullová	Mária	Čierne	OLP ALUMNI klub
Kynclová	Gabriela	Česká Republika	Národní institut dětí a mládeže MŠMT ČR
Labudík	Martin	Považská Bystrica	Rada mládeže Trenčianskeho kraja
Lenčo	Peter	Trnava	Trnavská univerzita
Leško	Ladislav	Košice	Filia nezisková organizácia
Liens	Jean-Paul	Belgicko	Centres d'Entrainement aux Méthodes d'Education Active
Lipková	Jarmila	Banská Bystrica	CVČ - JUNIOR
Maro	Tomáš	Poprad	Združenie mariánskej mládeže
Masárová	Eva	Bratislava	MŠVVAŠ SR
Mäsiar	Ondrej	Dolný Kubín	OZ Mladíinfo
Meliška, Mgr.	Jozef	Želiezovce	Centrum voľného času
Miháliková	Jana	Bratislava	IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže
Michalovič	Viliam	Bratislava	IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže
Mižáková RNDr.	Jana	Košice	CVČ Orgovánová 5, Košice
Molnárová	Lucia	Bratislava	eRko
Mrázová	Lucia	Bratislava	Youth Media Team
Nevedálová	Katarína	Európska únia	poslankyňa Európskeho parlamentu
Orelová	Katarína	Martin	Súkromná základná škola BellAmos, Martin
Palovčík	Ivan	Bratislava	Ideálna Mládežnícka Aktivita
Parížek	Peter	Veľká Lomnica	CVČ Veľká Lomnica
Pavláková	Veronika	Spišská Belá	Expression o. z.
Perašín	Dalibor	Liptovský Mikuláš	YMCA na Slovensku
Piričová	Slavomíra	Snina	ICM Snina
Ramos	Ángel Santos	Španielsko	Área de Programas Coordinadora Infantil y Juvenil de Tiempo Libre de Vallecas
Ristvej, Ing.	Jozef	Martin	CVČ Kamarát Martin
Ristvejová, Ing.	Helena	Martin	Informačné centrum mladých n. o. Martin
Rybárová	Beáta	Košice	MIESTO POD SLNKOM n.o.
Sobihardová	Ľubica	Bratislava	OZ GRIF
Škop	Jaroslav	Česká Republika	DDM Domino
Škrabský	Tibor	Bratislava	IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže
Škulecová	Lucia	Bratislava	Mladiinfo Bratislava
Šuľáková	Michaela	Bratislava	IUVENTA - Slovenský inštitút mládeže
Tomanová	Emília	Veľké Zálužie	CVČ Slniečko
Turčeková	Jana	Bratislava	MŠVVAŠ SR
Valko	Ivan	Topoľčany	CVČ Topoľčany
Vitale	Stefano	Taliansko	CEMEA - Centri di Esercitayi one ai Metodidell'Educazione Attiva
Wolniewicz	Stefanie	Nemecko	Internationales Jugendbildungszentrum Blossin e.V.
Záborská	Anna	Európska únia	poslankyňa Európskeho parlamentu